

2. Носов А. . Состав и развитие логистической инфраструктуры региона / А. Л. Носов // Сборник материалов международной научно-практической конференции «Реорганизация и развитие социальных и бизнес-структур в условиях рыночной экономики», Киров, 12–13 марта 2010 г.). – Киров : КИБ, 2010. – С. 111–112.
3. Новоселов А.С. Теория и практика региональной экономики / А. С. Новоселов // ЭКО. – 2011. – № 9 (327). – С. 45–47.
4. Фатуев В.А. Методика выбора оптимальных стратегий управления ресурсами региона / В.А. Фатуев, Э.Г. Годиский, С.Ю. Борзенкова. – М . : ИНФРА-М, 2011. – 202 с.
5. Круш П.В. Регіональне управління: навч. посібн. / П.В. Круш, О.О. Кожем'яченко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 248 с.

ФІНАНСУВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Тяжкороб І.В., к.е.н., доцент кафедра фінансів, ЛІБС УБС НБУ,
м. Львів, Україна*

Перехід України на шлях сталого розвитку вимагає нових механізмів забезпечення високої якості життя нинішнього і майбутніх поколінь на основі збалансованого розв'язання проблем соціально-економічного розвитку, збереження навколишнього природного середовища, раціонального використання та відтворення природно-ресурсного потенціалу держави. Серед важелів, якими можна досягти соціально-економічного зростання на рівні окремих регіонів, є фінансові та інвестиційні.

В теперішній час фінансування реалізації стратегії регіонального розвитку здійснюється за рахунок двох груп джерел: державних та недержавних. Державна фінансова підтримка полягає у виділенні коштів з державного, обласного, місцевого, районного бюджетів, бюджетів сіл та селищ району, а також державних бюджетних та позабюджетних цільових фондів (наприклад, кошти державного фонду охорони навколишнього природного середовища, пенсійного та соціального фондів та ін.). З цих джерел фінансуються заходи щодо демографічного розвитку, освіти, малого підприємництва, соціального забезпечення і страхування [1, с. 17-18]. До недержавних джерел фінансування реалізації стратегії розвитку регіону можна віднести власні кошти суб'єктів господарювання, кошти страхових недержавних фондів, позичкові ресурси, надані банківськими та небанківськими фінансово-кредитними установами, іноземні інвестиції. За рахунок цих джерел фінансуються програми з розвитку торгівлі та транспортного обслуговування, фінансової інфраструктури та фондового ринку [1, с. 17-18].

Реалізація стратегічних програм та проектів здійснюється також шляхом співфінансування, тобто фінансування з декількох джерел, структурне співвідношення яких обумовлено особливостями галузевого спрямування проектів та наявністю різної величини приватного капіталу. Це, переважно, стратегічні програми та проекти з охорони здоров'я, житлової політики та житлово-комунального господарства, структурних змін економіки, розвитку агропромислового комплексу, інноваційно-інвестиційних процесів, транспортного комплексу, розширення

міжнародного співробітництва, ринку праці, зайнятості населення та екологічної політики [1, с. 17-18].

Практика стратегій регіонального розвитку показує, що в умовах загострення конкурентної боротьби за використання обмежених фінансових коштів особливого значення набуває проблема визначення пріоритетів фінансування проектів регіонального розвитку та вибору форм фінансової допомоги окремим підприємствам. Наприклад, інтегрованою операційною програмою розвитку регіонів Польщі передбачено реалізацію чотирьох пріоритетів – це розвиток і модернізація інфраструктури з метою конкурентоспроможності регіону; прискорений розвиток людських ресурсів регіону; місцевий розвиток (аналогічно до першого пріоритету, але для малих проектів на місцевому рівні); технічна допомога [2, с. 23]. Програми регіонального розвитку Словаччини зорієнтовано на підтримку малого та середнього бізнесу; підвищення просторової мобільності робочої сили за рахунок розширення можливостей отримання доступного житла; відродження сіл; підтримку створення промислових парків [2, с. 49-50]. В цілому у Східній Європі внаслідок недостатньої кількості фінансових ресурсів, відсутності надійного апарату контролю, а також недовіри безвідплатних субсидій перевагу віддано податковим і кредитним пільгам та комерційним субсидіям, а у Західній Європі, де існує розвинена ринкова інфраструктура та наявний багатий досвід проведення регіональної політики, найбільш ефективним є надання субсидій під конкретні проекти [3, с. 32]. Водночас британські дослідники вважають, що точкові інвестиції не можуть у довгостроковій перспективі вирішити проблеми безробіття і несприятливої структури промисловості. На їх думку залучення місцевого малого бізнесу є найбільш ефективним, оскільки на невеликі компанії витрачається менше державних коштів та їх залежність від місцевих ринків значно вища, ніж крупних фірм. Крім того, проблеми відсталіх територій Великобританії (Центральна Шотландія, південний прибережний район Уельсу) вирішуються шляхом залучення прямих іноземних інвестицій – американських, японських, західнонімецьких транснаціональних компаній [4].

Накопичений світовий досвід фінансування реалізації стратегій регіонального розвитку враховано й у стратегічному плануванні розвитку регіонів України. Так, в нашій країні першочергового значення набувають наступні пріоритети: надання фінансової підтримки суб'єктам господарювання всіх форм власності, які зареєстровано на території регіону, з метою реалізації інвестиційних, інноваційних, інфраструктурних та інших проектів, що мають стратегічне значення для підвищення конкурентоспроможності регіону; надання фінансової підтримки інвестиційним проектам у сфері дорожньо-транспортного будівництва та створення транспортної інфраструктури, розвитку місцевих, регіональних і міжнародних транспортних коридорів, мереж телекомунікації та енергетики, прилеглої до них інфраструктури; фінансування проектів, реалізація яких сприятиме розвитку імпортозамісного та експортоорієнтованого виробництва товарів і послуг у пріоритетних сферах, визначених у стратегії регіонального розвитку; сприяння формуванню на регіональному (місцевому) рівні об'єктів інфраструктури інвестиційно-інноваційного розвитку: бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, інноваційних і консалтингових центрів, венчурних фондів, а також координація їх діяльності з метою реалізації пріоритетів, визначених у стратегії; надання фінансової підтримки малому та середньому бізнесу з метою підвищення зайнятості та самозайнятості населення у сферах, визначених стратегією як пріоритетні; надання фінансової підтримки інвестиційним проектам, що

ґрунтуються на використанні механізмів державно-приватного партнерства [1, с. 43-44].

Проте, незадовільний соціально-економічний стан більшості міст, селищ і сіл свідчить про застарілість традиційних інструментів регіональної політики та недосконалість фінансових важелів забезпечення реалізації стратегічного розвитку регіонів, що на думку вітчизняних вчених полягає у неефективності використання трансфертів (дотацій державного бюджету) на розв'язання проблем територій; неспроможності держави забезпечити рівномірний розподіл інвестицій та їх надходження до тих регіонів, які мають гостру потребу в них; позбавленні бюджетів місцевого самоврядування таких вагомих джерел надходжень, як податку з реклами; відсутності стимулів ефективної експлуатації розташованих на території міст і селищ виробничих об'єктів іншої, крім комунальної, форми власності через надходження податку на прибуток таких підприємств до Державного бюджету; орієнтації державних контрактів та державних замовлень на виробничі потужності окремих підприємств (казенних та державних стратегічних підприємств суднобудівної, авіаційної галузей та оборонно-промислового комплексу), які до того ж можуть й не отримуватись [5, с. 44-45].

Відтак, нові вимоги до ресурсного забезпечення розвитку регіонів, що полягають у переході їх до самозабезпечення на основі ефективного використання внутрішнього потенціалу зумовлюють заміну підходів до вибору і формування важелів фінансового та інвестиційного забезпечення реалізації стратегії сталого розвитку регіону.

Список літератури:

1. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Збірник матеріалів «круглого столу» / [С.О. Біла, О.В. Шевченко, В.І Жук, М.О. Кушнір, І.В. Валюшко]; за ред. С.О. Білої. – К.: НІСД, 2011. – 88 с.
2. Формування політики регіонального розвитку: досвід країн Центральної та Східної Європи в контексті вступу до ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://derzhava.in.ua/Lists/2/Attachments/1857/CEE_Report_UKR1.pdf.
3. Заболотна А.В. Регіональна економічна політика: світовий досвід. / А.В. Заболотна // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 2(11). – С. 31-34.
4. Wren C. Industrial Restructuring and Regional Policy / C. Wren, J. Taylor // Oxford Economic Papers. – 1999. – №51(3). – С. 487-516.
5. Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні: аналіт. доп. / [С.О. Біла, О.В. Шевченко, М.О. Кушнір, В.І Жук та ін.]; за ред. С.О. Білої. – К.: НІСД, 2013. – 88 с.

ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ

*Яскорська О. І. магістрант кафедри економіки та підприємництва,
ЛНТУ, м. Луцьк, Україна*

Міжрегіональною інтеграційною системою вважаємо цілеспрямовано упорядковані зв'язки між двома чи більше регіонами, що формують логістичну цілісність економічного простору задля досягнення сталого розвитку.